



Startnotitie Energievisie Westerveld

(versie 28-09-2022)

Opdrachtgever: gemeenteraad van Westerveld

Opdrachtnemer: college van Burgemeester en Wethouders gemeente Westerveld

Samenvatting

De provincie Drenthe heeft als ambitie dat Drenthe in 2050 volledig energieneutraal is. Op 1 juli 2021 is de Regionale Energiestrategie RES 1.0 regio Drenthe vastgesteld. In deze RES 1.0 legt de gemeente Westerveld de ambitie vast voor het duurzaam opwekken van elektriciteit met een vermogen van in totaal 75.000 MWh, waarvan 47.000 MWh zon-op-dak en 28.000 MWh techniekneutraal (zon-op-land en/of wind).

In 2020 stelde de gemeenteraad de duurzaamheidsnotitie 'Samenwerken aan Duurzaamheid' vast. Hierin is aangegeven dat het opwekken van hernieuwbare elektriciteit en energiebesparing de belangrijkste focuspunten van de gemeente zijn. Het uitgangspunt van de opwek van hernieuwbare elektriciteit daarbij is landschappelijke inpassing op basis van inwonersparticipatie.

De Westerveldse ambitie is om 49% CO₂-reductie (t.o.v. 1990) te realiseren voor 2030. Om deze ambitie te realiseren, is een energievisie nodig. Met behulp van de energievisie voldoen we als gemeente ook aan de klimaatdoelstellingen zoals die zijn opgesteld door de Rijksoverheid.

Het doel van deze startnotitie is dat de gemeente Westerveld in 2024 een energievisie heeft met kaders voor projectparticipatie en landschappelijke inpassing van klein- en grootschalige zonne- en windenergie op land.

De Energievisie Westerveld is een leidraad voor de gemeente en biedt duidelijkheid voor inwoners en initiatiefnemers. In de visie geven we antwoord op de vraag hoe we als gemeente, en in welke verhoudingen, aan de gestelde ambitie gaan voldoen. Er staat in waar, waarom en onder welke omstandigheden in de gemeente Westerveld welke soort energie-opwekkingstechniek kan worden geplaatst. Door middel van inwonersparticipatie en een burgerplatform wordt een voorkeursscenario aangegeven, dat na vaststelling door college en raad wordt meegenomen in de verdiepingsslag. Ook worden kaders en spelregels voor projectparticipatie en landschappelijke inpassing van zonne- en windenergie op land voorgesteld. Initiatieven dienen hieraan te voldoen. Op deze manier kunnen we weloverwogen beslissingen maken met betrekking tot welke initiatieven groen licht krijgen in onze gemeente. We streven hierbij naar minimaal 50% lokaal eigendom¹ (en bekeken wordt of een hoger percentage mogelijk is).

¹ Lokaal eigendom is eigendom van de lokale omgeving waarbij iedereen (inwoners en lokale bedrijven) in de omgeving de kans krijgt om mee te investeren en mede-eigenaar te worden en de brede omgeving betrokken is als mede-eigenaar (vaak als collectief samenwerkingsverband) Het gaat om risicodragend zeggenschap van initiatief tot ontmanteling van de productie-installatie. (bron: RES 1.0 regio Drenthe)

Inhoud

Samenvatting	2
Aanleiding en voorgeschiedenis	4
Klimaatakkoord	4
Duurzaamheidsnota gemeente Westerveld en RES 1.0 regio Drenthe	4
Motie	4
Wettelijke verplichtingen	5
Doel en ambitie	5
Doel	5
Wat is de energievisie?	5
Onderdelen Energievisie	5
Betekenis en doel energievisie	6
Kaders	6
Processtappen, producten en planning	7
Vervolgproces na vaststelling energievisie	8
Benodigde financiële en personele middelen	8
Kaart	9
Scenario's / varianten / mogelijkheden	11
Provinciaal beleid Drenthe	12
Gemeentelijk beleid Westerveld	12
Samenwerken aan duurzaamheid	12
Facetbestemmingsplan kleinschalig energie	13
Participatiebeleid gemeente Westerveld	13
Bijlage 1	14
Rapport 'Energietransitie in het Westerveldse landschap'	14

Aanleiding en voorgeschiedenis

Klimaatakkoord

De Rijksoverheid heeft met het Klimaatakkoord een basis gelegd voor de opgaven waarvoor wij staan. Hieruit zijn verschillende taken voortgekomen, waaronder het vaststellen van een Regionale Energie Strategie (RES). In het Klimaatakkoord is afgesproken dat gemeenten in 2025 de benodigde vergunningen voor hernieuwbare energieprojecten moeten hebben verleend.

Duurzaamheidsnota gemeente Westerveld en RES 1.0 regio Drenthe

Op 1 juli 2021 is de RES 1.0 regio Drenthe vastgesteld. In deze RES 1.0 heeft de gemeente Westerveld een ambitie vastgelegd voor het opwekken van hernieuwbare elektriciteit met een vermogen van in totaal 75.000 MWh, waarvan 47.000 MWh zon-op-dak en 28.000 MWh techniekneutraal (zon-op-land en/of wind). Er is in de RES 1.0 regio Drenthe vastgesteld dat de Drentse gemeenten primair verantwoordelijk zijn voor de communicatie en participatie met de eigen inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners. Gemeenten geven dus zelf vorm aan participatiebeleid met betrekking tot duurzaamheid en energie.

In de RES 1.0 regio Drenthe is tevens vastgesteld dat het vormgeven van een gedegen projectparticipatieproces grotendeels bij de initiatiefnemer van het energieproject ligt. Initiatiefnemers van projecten voor zonne-energie houden zich aan de gedragscode zon-op-land en het Manifest Zonneparken Noord-Nederland. Initiatiefnemers van windprojecten houden zich aan de Gedragscode Acceptatie en Participatie Windenergie op land.

In 2020 stelde de gemeenteraad de duurzaamheidsnotitie 'Samenwerken aan Duurzaamheid' vast. Hierin is aangegeven dat het duurzaam opwekken van elektriciteit en energiebesparing de belangrijkste focuspunten van de gemeente zijn. Het uitgangspunt daarbij is landschappelijke inpassing. Inwonersparticipatie speelt hierbij een belangrijke rol.

De landelijke ambitie om tot 49% CO₂-reductie (t.o.v. 1990) te komen, is door Westerveld als eigen ambitie overgenomen. In het jaar 2050 dient de CO₂-reductie 95% te zijn (t.o.v. 1990). Voor de eigen bedrijfsvoering is Westerveld nog ambitieuzer, namelijk een CO₂-reductie van 75% voor het jaar 2030. Voor het uitwerken van de ambitie is een energievisie nodig.

De gemeente Westerveld heeft eigen kenmerken die mogen worden benadrukt en uitgedragen. Deze karaktereigenschappen zijn vertaald in uitgangspunten die integraal deel uitmaken van de uitwerkingen van de duurzaamheidsthema's. Deze uitgangspunten zijn gebaseerd op de participatietrajecten Westerveld Natuurlijk en BrinQ en de wens van het college om als gemeente een voorbeeld te zijn voor duurzame initiatieven. Daarom staan bij ons hoog in het vaandel:

- participatie;
- landschappelijke inpassing;
- duurzame gemeentelijke bedrijfsvoering.

Motie

Op 3 juli 2018 is een motie aangenomen waarin de gemeenteraad het college opdraagt om op korte termijn met een energievisie te komen (die deel kan gaan uitmaken van omgevingsvisie en -plan). Aanvragen voor projecten voor de opwek van hernieuwbare elektriciteit worden getoetst aan de energievisie waarin onder meer een kader wordt aangegeven voor de wenselijke landschappelijke inpassing. Bovendien worden de gewenste exploitatievormen aangegeven, waarbij belanghebbende in kaart moeten worden gebracht.

De raad spreekt uit dat:

De raad aanvragen voor zonneweides, biogasinstallaties en vergelijkbare initiatieven tijdelijk op 'on hold' zet totdat deze visie er is.

De gemeenteraad verzoekt het college: zo spoedig mogelijk met deze visie te komen, zodat aanvragers op redelijke termijn uitsluitel kunnen krijgen.

De afgelopen jaren is uitvoering gegeven aan deze motie door ontwikkelaars, lokale ondernemers en initiatieven uit te leggen waarom we als gemeente op dit moment niet met ze in gesprek kunnen. Daarbij is wel vastgelegd welke ontwikkelingen er zijn. Hierdoor is het voor alle partijen duidelijk wat onze positie.

Wettelijke verplichtingen

Vanuit het Klimaatakkoord en de RES 1.0 regio Drenthe is er de verplichting om onze energieambitie in te vullen en uit te werken. In het Klimaatakkoord is afgesproken dat gemeenten in 2025 de benodigde vergunningen voor projecten voor de opwek van hernieuwbare elektriciteit moeten hebben verleend.

Doel en ambitie

Doel

Het doel van deze startnotitie is het proces tot het komen van een energievisie vast te stellen zodat de gemeente Westerveld in 2024 een energievisie heeft met kaders voor projectparticipatie en landschappelijke inpassing van klein- en grootschalige zonne- en windenergie op land.

Wat is de energievisie?

Voor het uitwerken van onze ambitie is een energievisie nodig. De Energievisie Westerveld biedt een leidraad voor de gemeente en duidelijkheid voor inwoners en initiatiefnemers. In onze energievisie geven we antwoord op de vraag hoe wij als gemeente, en in welke verhoudingen, aan de gestelde ambitie gaan voldoen. Er staat in waar, waarom en onder welke omstandigheden in de gemeente Westerveld welke soort energie-opwekkingstechniek kan worden geplaatst. Ook worden de kaders en spelregels voor projectparticipatie en landschappelijke inpassing van zonne- en windenergie op land voorgesteld op basis van inwonersparticipatie. Met de Energievisie Westerveld bieden we duidelijkheid omtrent spelregels, uitgangspunten en kaders, waarbinnen (klein- en grootschalige) projecten kunnen worden gerealiseerd. Met onze energievisie hebben we een handvat waarmee onder meer de duurzame opwekking van elektriciteit, lokaal eigendom en de samenwerking tussen gemeente en bewoners en energiecoöperaties wordt gestimuleerd en geïmplementeerd.

Onderdelen Energievisie

Onderdelen van de Energievisie Westerveld zijn onder meer:

- opwekking van 28.000 MWh met zon en/of- windenergie op land; (NB: alleen initiatieven met meer dan 15 kWp vermogen worden meegenomen in de RES-bijdrage aan de landelijke opgave. Voor de beeldvorming, dit zijn minimaal 43 zonnepanelen)
- opwekking van 47.000 MWh met zon-op-dak (idem >15 kWp);
- spelregels als kader waaraan in te dienen initiatieven dienen te voldoen (inclusief procesparticipatie en financiële participatie²). Daarnaast worden door onderzoek te doen

² In de RES 1.0 regio Drenthe wordt onder procesparticipatie verstaan: het actief en inhoudelijk informeren van de omgeving in het proces van het project, en het meepraten, meedenken, meedoen, adviseren en/of meebeslissen van de omgeving over de inpassing, reductie overlast, randvoorwaarden etc. richting besluitvorming. Onder financiële participatie wordt verstaan: de mogelijkheid voor de omgeving om financieel deel te nemen aan het project of op een andere manier profijt te hebben van een tegemoetkoming, door middel van financiële deelneming, een omgevingsfonds, een omwonendenregeling en/of een eenmalige

naar de mogelijkheden om CO₂-calculatiemethodieken toe te passen, mogelijk extra spelregels ontworpen.

- afwegingskader om initiatieven toe te staan of af te wijzen en tegen elkaar af te wegen.

Betekenis en doel energievisie

Met de Energievisie Westerveld geven we richtlijnen aan initiatiefnemers, door in samenwerking met onze inwoners kaders en spelregels op te stellen. De energievisie is een procesrapport als leidraad naar een CO₂-reductie van 49% (t.o.v. 1990), met betrekking tot het duurzaamheidsthema energie uit hernieuwbare bronnen. Met de Energievisie Westerveld

- sluiten we aan bij de nationale ambitie om mondiale opwarming te beperken uit het Akkoord van Parijs (2015);
- voldoen we aan de Drentse Energiedeal (2016);
- voldoen we aan de doelen uit het Klimaatakkoord (2019) voor 2030;
- werken we aan een duurzaam Westerveld;
- voldoen we uiteindelijk aan de energievraag van de toekomst door hernieuwbare energie op te wekken, die met behulp van onderzoek en inwonersparticipatie is ingepast is in het Drentse cultuur- en natuurlandschap.

Kaders

Er dient rekening gehouden te worden met onderstaande gedragscodes en moties.

Gedragscode zon op land (bron: RES 1.0 regio Drenthe)

De gedragscode zon op land is een code voor de fysieke en procesmatige wijze van ontwikkeling, inpassing, vormgeving en beheer van zon op land projecten. De code is opgesteld door Holland Solar en maatschappelijke partners. In deze code worden beschreven:

1. leidende principes voor de initiatiefnemer van een zon-op-landproject;
2. concrete toezeggingen van de sector zon-op-land;
3. maatwerk, per project te bepalen;
4. naleving van de code.

Manifest Zonneparken Noord-Nederland (bron: RES 1.0 regio Drenthe)

Het Manifest zonneparken Noord-Nederland is opgesteld door EnergieVanOns, de Natuur en Milieufederatie Drenthe, de Natuur en Milieufederatie Groningen, De Friese Milieufederatie, De Groninger Energiekoepel, Ús Koöperaasje en De Drentse Koepel Energie Initiatieven en bevat 7 vuistregels voor overheden en ontwikkelaars:

1. besparen en opwekken moeten hand in hand gaan;
2. ontwikkel vanuit de regionale energiebehoefte en niet vanuit grondposities en aansluitingen op het elektriciteitsnetwerk;
3. wees zuinig op ruimte: Geef prioriteit aan zon op daken, bedrijventerreinen, geluidswallen en verweesde gronden;
4. elk zonnepark wordt samen met bewoners ontworpen en landschappelijk ingepast;
5. deel de opbrengsten op een eerlijke manier;
6. ondersteun de lokale energie beweging;
7. elk zonnepark in het landelijk gebied moet toegevoegde waarde hebben voor landschap en biodiversiteit.

maatschappelijke bijdrage. Lokaal eigendom is: eigendom van de lokale omgeving waarbij iedereen (inwoners en lokale bedrijven) in de omgeving de kans krijgt om mee te investeren en mede-eigenaar te worden en de brede omgeving betrokken is als mede-eigenaar (vaak als collectief samenwerkingsverband). Het gaat om risicodragend zeggenschap van initiatief tot ontmanteling van de productie-installatie.

Motie (aangenomen) 26 april 2021; lokaal eigendom. Het genoemde aandeel van 50% lokaal eigendom is een minimum; een hoger percentage is wenselijk.

De gemeenteraad verzoekt het college om;

1. samen met de inwoners en grondeigenaren van de zoekgebieden te onderzoeken of het mogelijk is om het gebied zelf te ontwikkelen zodat een lokaal eigenaarschap tussen 75 en 100% ontstaat;
2. tevens een passende profijtregeling uit te werken;
3. de opgedane ervaringen en uitspraken uit deze motie te gebruiken bij het nog te ontwikkelen financiële en ruimtelijk beleidskader.

Gedragscode Acceptatie en Participatie Windenergie op Land

De Gedragscode Acceptatie en Participatie Windenergie op Land is opgesteld in oktober 2020 door de Nederlandse WindEnergie Associatie (NWEA) en een aantal maatschappelijke partners. In deze code worden de volgende onderwerpen behandeld:

1. toepassing van de code;
2. communicatie;
3. procesparticipatie;
4. financiële participatie;
5. rol en verantwoordelijkheid ondertekenaars;
6. naleving.

Motie (unaniem aangenomen) 1 juni 2021; onderzoek naar burgerplatform

De gemeenteraad spreekt uit:

- als gevolg van de Regionale Energie Strategie (RES) en de daaruit voortvloeiende warmtetransitie alle inwoners en bedrijven in de gemeente Westerveld geconfronteerd zullen worden met ingrijpende maatregelen ten aanzien van energiegebruik;
- de regie van het veranderingsproces bij de gemeenten ligt; inbreng van inwoners in het veranderingsproces ontwikkeling en planvorming versterken; draagvlak onder inwoners van het grootste belang is voor het welslagen van het veranderingsproces;
 - o het gaat hier om een langjarig participatietraject (in principe tot 20250);
 - o een aanvullende en innovatieve organisatie van de participatie wenselijk is.

Verzoekt het college:

- de instelling van een burgerplatform te onderzoeken en de raad hierover in het najaar te rapporteren.

Processtappen, producten en planning

Vooraf wordt bepaald, in samenspraak met het college, welke kansen en bedreigingen meegenomen moeten worden in het ophalen van informatie en het actualiseren van de kaart. Kansen en bedreigingen waaraan gedacht kan worden, zijn bijvoorbeeld wateropslag en gebruik van landbouwgrond. Deze informatie wordt meegenomen en verwerkt in het participatietraject dat wordt gestart met een burgerplatform (circa 20 personen) en gemeentelijke medewerkers. Een voorkeursscenario is het resultaat. Ook wordt door middel van de verkregen kennis de kaart geactualiseerd. Vervolgens worden deze kennis, de kaart en het voorkeursscenario na vaststelling door het college en de gemeenteraad meegenomen in de verdiepingsslag. In de verdiepingsslag wordt:

- het voorkeursscenario verder uitgewerkt;
- de spelregels m.b.t. het indienen van initiatieven opgesteld;
- vorm gegeven aan het afwegingskader.

Het concept energievise stelt het college vast, waarna het ter visie wordt gelegd. Eventuele ingediende zienswijzen worden hierna verwerkt, waardoor er een definitieve energievise ontstaat. Na vaststelling door het college en de gemeenteraad, is de energievise een duidelijk document waardoor initiatiefnemers en inwoners van de gemeente Westerveld weten waar zij aan toe zijn en waaraan hun initiatieven dienen te voldoen. De verwachting is dat de Energievise Westerveld in 2024 definitief kan worden vastgesteld.

Processtap	Product	Schatting tijdsduur
Bepaling, door het college, van welke kansen en bedreigingen meegenomen moeten worden in het ophalen van informatie en in het actualiseren van de kaart	Opdracht voor actualisatie en onderzoek	1 maand
Actualiseren van scenario's. Intern is er door meer onderzoek te doen meer informatie beschikbaar om tot een weloverwogen keuze te komen	Onderzoeksresultaten	3 maanden
Verkenning: start uitvoering participatietraject met burgerplatform en interne collega's. 2 sessies met max 20 personen	Voorkeursscenario vanuit participatie	2 maanden
Samenvoegen van kennis in geactualiseerde kaart	Geactualiseerde kaart	1 maand
Vaststelling door college en gemeenteraad van het voorkeursscenario en de geactualiseerde kaart	Integraal advies voor voorkeursscenario	> 2.5 maand
Verdiepingsslag met de uitwerking van de energievise met de spelregels voor initiatieven met het afwegingskader	Energievise concept	3 maanden
Vaststelling definitief concept door het college		3 weken
Ter visie leggen van concept energievise	Evt. zienswijzen	6 weken
Verwerken van ingediende zienswijzen	Reactienota	2 weken
Opstellen van definitieve versie	Definitieve versie	1 week
Vaststelling van energievise door het college en de gemeenteraad	Energievise	2 maanden

Vervolgproces na vaststelling energievise

Na vaststelling van de Energievise Westerveld door het college en de gemeenteraad zullen initiatieven door initiatiefnemers worden ingediend. Deze initiatieven worden tegen elkaar afgewogen door toepassing van het afwegingskader. Hieruit blijkt welk initiatief of welke initiatieven het beste voldoen aan de gestelde eisen, wensen, kaders en spelregels. Na goedkeuring dient de initiatiefnemer stappen te ondernemen met betrekking tot ruimtelijke plannen en milieueffectrapportages, en kan het initiatief gerealiseerd worden.

Benodigde financiële en personele middelen

Benodigd financieel per jaar	2022	2023	2024	Totaal
Onafhankelijke procesbegeleiding	€10.000,-	€10.000,-	-	€20.000,-
Onafhankelijke ruimtelijk advies, plus aanpassing kaart	€5.000,-	€60.000,-	€10.000,-	€75.000,-
Totaal	€15.000,-	€70.000,-	€10.000,-	€95.000,-

Er is voor het project op dit moment 10.000 euro beschikbaar. Voor 2022 is er nog een bedrag nodig van 5.000 euro. Dekking van deze kosten en een gedeelte van de kosten van 2023 komt uit de 'Uitvoeringskosten klimaatakkoord', die ter beschikking zijn gesteld tijdens de Meicirculaire 2022. Voor de overige kosten in 2023 en 2024 voorzien wij dat er wederom klimaatmiddelen beschikbaar komen voor de gemeenten. De hoogte hiervan is nog niet bekend, maar we schatten in dat deze hoger zullen zijn dan de middelen van de afgelopen jaren. Om het proces te borgen, zal afhankelijk van de hoogte van de klimaatmiddelen een voorstel worden gedaan bij de voorjaars- of najaarsrapportage van 2023 en 2024.

Benodigd uren totaal	Raming
Projectleider intern	250 tot 300 uur
Intern; duurzaamheid	80 uur
Intern; ruimtelijke ontwikkeling	80 uur
Intern; participatie / communicatie	40 uur
Intern; landbouw, natuur, wonen, recreatie, erfgoed, water, economische zaken	24 uur pp

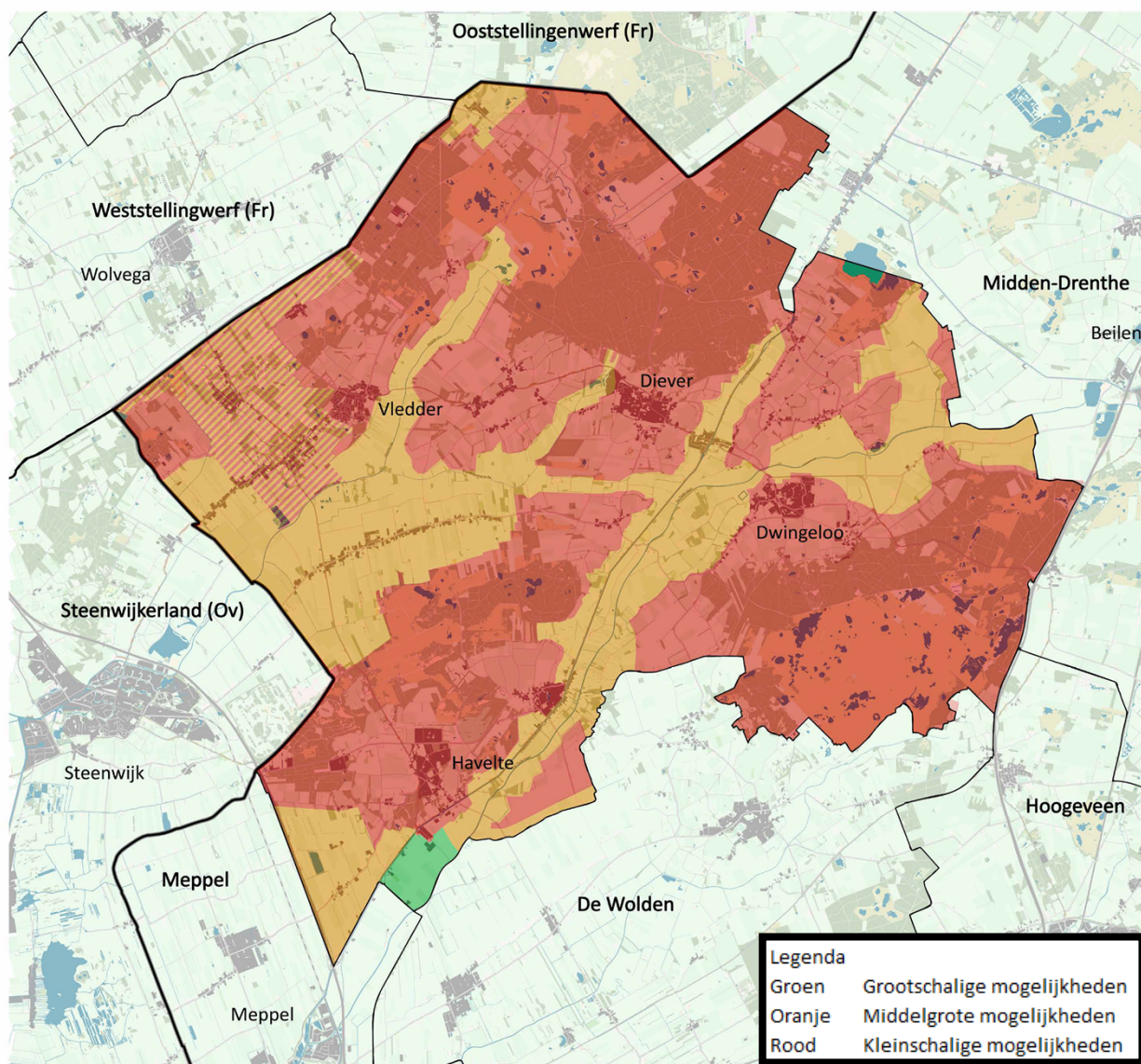
Bovenstaande interne uren worden – eventueel na aanpassing van prioriteiten – opgepakt binnen de huidige capaciteit. De uren voor projectleider intern en duurzaamheid 2023 en 2024 passen binnen de capaciteit, mits de voorgestelde 1 fte uitbreiding duurzaamheid gerealiseerd is.

Mogelijkheden voor hernieuwbare energie initiatieven

Kaart

Met onderstaande kaart laten we zien waar er binnen de gemeente Westerveld grote, middelgrote en kleinschalige mogelijkheden zijn voor kleine, middelgrote en grote elektriciteitsopwekking door hernieuwbare energie. De kaart is ontwikkeld naar aanleiding van het advies van Het Oversticht. Het rapport 'Energietransitie in het Westerveldse landschap' is behandeld in de raad van 1 juni 2021. Besloten is om het rapport als richtinggevend document te gebruiken voor het gesprek met de samenleving.

Energietransitie en Landschap



Scenario's / varianten / mogelijkheden

Naar aanleiding van het onderzoek van Het Oversticht (adviesrapport: 'Energietransitie in het Westerveldse landschap') is onderstaande tabel met verschillende scenario's opgesteld. Bij iedere variant zijn voor- en nadelen opgesomd.

Varianten	Advies
<ul style="list-style-type: none"> - 1 windmolen in zuidelijke groene gebied (54% van de opgave) - 14 ha zonnepanelen (XL) op de noordelijke zandwinplas (46% van de opgave) 	<p>Voordelen</p> <ul style="list-style-type: none"> - agrarische karakter van het open gebied blijft gehandhaafd; - geen zonnepanelen op agrarische grond; - verschillende energievormen (zon en wind). <p>Nadelen</p> <ul style="list-style-type: none"> - impact op waterkwaliteit ecologie bij zandwinplas; - grote landschappelijke impact veroorzaakt door de windmolen. (afhankelijk van plaatsing windmolens gemeente Meppel).
<ul style="list-style-type: none"> - 1 windmolen + 4 ha zonneveld (XL) in zuidelijke groene gebied (33% van de opgave) - 10 ha zonnepanelen (XL) op de noordelijke zandwinplas (67% van de opgave) 	<p>Voordelen</p> <ul style="list-style-type: none"> - verschillende energievormen (zon en wind) - minder grote, maar nog steeds aanwezige, impact op ecologie bij noordelijke zandwinplas t.o.v. variant 1a <p>Nadelen</p> <ul style="list-style-type: none"> - zonneveld op agrarische grond; - impact op waterkwaliteit ecologie bij noordelijke zandwinplas; - grote landschappelijke impact veroorzaakt door de windmolen. (afhankelijk van plaatsing windmolens gemeente Meppel).
<ul style="list-style-type: none"> - 1 windmolen + 14 ha zonneveld (XL) in zuidelijke groene gebied (100% van de opgave) 	<p>Voordelen</p> <ul style="list-style-type: none"> - verschillende energievormen (zon en wind). <p>Nadelen</p> <ul style="list-style-type: none"> - agrarische grond wordt gebruikt voor zonnevelden; - het agrarische karakter van het gebied wordt aangetast. - zonneveld op agrarische grond; - grote landschappelijke impact veroorzaakt door de windmolen (afhankelijk van plaatsing windmolens gemeente Meppel).
<ul style="list-style-type: none"> - 31 ha zonnevelden (XL) in zuidelijke groene gebied (100% van de opgave) 	<p>Nadelen</p> <ul style="list-style-type: none"> - aantasting van het open agrarische karakter van het zuidelijke gebied; - zonneveld op agrarische grond; - landschappelijke impact door grootte zonneveld; - geen energiemix (alleen zon).
<ul style="list-style-type: none"> - 12 ha zonnevelden (XL) op de noordelijke zandwinplas (39% van de opgave) 	<p>Voordelen</p> <ul style="list-style-type: none"> - verschillende energievormen (zon en wind). <p>Nadelen</p>

- 19 ha zonnenvelden (XL) in zuidelijke groene gebied (61% van de opgave)	<ul style="list-style-type: none"> - aantasting van het open agrarische karakter van het zuidelijke gebied; - zonnenveld op agrarische grond; - impact op waterkwaliteit ecologie bij noordelijke zandwinplas; - geen energiemix.
- 2 windmolens (XL) in zuidelijke groene gebied (100% van de opgave)	<p>Voordelen</p> <ul style="list-style-type: none"> - laat ruimte voor agrarisch gebruik; - ten opzichte van de andere varianten met een molen heeft een toevoeging van een tweede windmolen visueel gezien een minder grote impact; - relatief veel energieopbrengst per m2 t.o.v. zonnenvelden; <p>Nadelen</p> <ul style="list-style-type: none"> - horizonvervuiling; - geen energiemix (alleen wind).
- 1 windmolen in zuidelijke groene gebied (54% van de opgave) - circa 7-8 medium zonnenvelden in oranje gebied (46% van de opgave)	<p>Voordelen</p> <ul style="list-style-type: none"> - scoort goed op samenloop met watersysteemverbeteringen; - mogelijkheden voor lokale verdienmodellen; - claim van goede agrarische grond.

Provinciaal beleid Drenthe

De provincie heeft als ambitie dat Drenthe in 2050 volledig energieneutraal is. In de Provinciale Omgevingsverordening is een bovengrens vastgesteld aan de maximale hoeveelheid zon-op-land in Drenthe tot 2030. Concreet betekent dit dat er maximaal 1390 hectare aan zonnenvelden kan worden aangelegd binnen de provinciegrenzen van Drenthe. Concreet betekent dit voor Westerveld dat er max. 28.000 kWh opgewekt kan worden met zon-op-land.

De Beleidsregel Zon is een nadere uitwerking van het huidige omgevingsbeleid voor de aanleg van zonnenvelden in Drenthe. Met deze beleidsregel kan beter worden gestuurd op de ruimtelijke kwaliteit van zonnenvelden.

Handreikingen van de provincie Drenthe zijn:

- Zonneakkers Drenthe-handreiking landschappelijke inpassing
- Zonnewijzer biodiversiteit-handreiking voor de aanleg en beheer van groen op zonnenvelden
- Handreiking voor participatie bij zonne- en windparken.

De handreikingen zijn te vinden op <https://www.provincie.drenthe.nl/onderwerpen/natuur-milieu/energietransitie/hernieuwbare-energie/zon-windparken/>

Gemeentelijk beleid Westerveld

Samenwerken aan duurzaamheid

In 2020 stelde de gemeenteraad de duurzaamheidsnotitie 'Samenwerken aan Duurzaamheid' vast. Hierin is aangegeven dat het duurzaam opwekken van elektriciteit en energiebesparing de belangrijkste focuspunten van de gemeente zijn. Het uitgangspunt daarbij is landschappelijke inpassing. Daarbij speelt inwonersparticipatie een belangrijke rol.

Facetbestemmingsplan kleinschalig energie

Het facetbestemmingsplan kleinschalige energie geeft duidelijkheid over de mogelijkheden tot plaatsing van 15-meter windmolens in de gemeente Westerveld. De verwachting is dat dit bestemmingsplan in december 2022 definitief wordt vastgesteld.

Participatiebeleid gemeente Westerveld

In de Startnotitie Ontwikkelen Participatiebeleid die de gemeenteraad op 1 februari vaststelde, wordt onder inwonersparticipatie verstaan: op initiatief van de gemeente belanghebbenden gedurende het hele traject van tekentafel tot en met evaluatie betrekken bij de ontwikkeling, uitvoering, besluitvorming en evaluatie van beleid, projecten en programma's. Belanghebbenden kunnen inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere overheden zijn.

Het traject om tot een Energievisie Westerveld te komen, leent zich voor inwonersparticipatie. Het gaat namelijk om projecten die invloed hebben op de directe omgeving van inwoners. Als inwoners invloed hebben op het proces en kunnen participeren in de projecten, zal er meer draagvlak zijn. We willen met inwoners in gesprek over de meest wenselijke scenario's en over spelregels voor participatie bij projecten voor energie-opwek. De participatie bestaat uit informeren, raadplegen, adviseren en coproductie. In de Startnotitie Ontwikkelen Participatiebeleid is als kader vastgesteld dat de uiteindelijke besluitvorming plaatsvindt in en door de gemeenteraad als representatieve democratie. Bij de politieke besluitvorming beschouwt de raad de adviezen en conclusies uit het participatietraject als een zwaarwegend uitgangspunt.

Bijlage 1

Rapport 'Energietransitie in het Westerveldse landschap'

Op basis van de vastgestelde RES 1.0 is in maart 2021 door bureau Het Oversticht het rapport 'Energietransitie in het Westerveldse landschap' opgesteld. Dit rapport bevat een advies vanuit landschappelijk oogpunt over geschikte en ongeschikte plekken in de gemeente Westerveld voor energieopwekking met zon en wind (resp. pv-panelen en windmolens). In het rapport wordt uitgegaan van de volgende schalen:

Kleur op de kaart	Schaal		Grootte in ha.	Voorbeeld
Groen	XL	Eenheid overschrijdend	> 8	Industriezone, knooppunt snelweg, grootschalige uitleglocaties/zandwinning
	L		2,5 – 8	Kanaalzone als geheel, beekdal aaneengesloten, grote waterplas/zandwinning, defensie
Oranje	M	Landschappelijk e eenheid / overgangszone	0,5 – 2,5	Deel van een heidelandschap, deel van beekdal, deelzone kanaal, deel van dorpsrand, lintdorp, gehucht, bedrijvencluster, andere terreinen zoals recreatie, defensie, voorzieningen
Rood	S	Kleinschalig	< 0,5	Boerenerf, ander bedrijf, voorzieningen
	XS	Kleinschalig	-	Schuur, woning, klein erfperceel

In het rapport worden de volgende conclusies getrokken:

1. Rood. De landschappen van de esdorpen, met de bijbehorende gronden, moeten worden uitgesloten voor ontwikkelingen van zon en wind op de schalen groter dan kleinschalig. Dit is vanwege de breed gedeelde waarden van beleving, cultuurhistorie en natuur. Zelfs op de kleinste schaal vraagt het om maatwerk.
2. Oranje. Het wegdorpenlandschap, het kolonielandschap en enkele natte beekdalen zijn ook van waarde, maar hebben een andere sfeer, mate van 'activiteit', waarin vernieuwing, onder nader te benoemen ruimtelijke voorwaarden op enkele plekken wel mogelijk zou kunnen zijn.
3. Groen. In het landschap van Westerveld zijn enkele plekken te duiden als 'plekken met grootschalige activiteit', binnen de gemeente, maar ook in relatie tot de buurgemeenten. Het gaat hierbij om clusters van bedrijvigheid, het defensie terrein, de zandwinplas aan de oostzijde, het kanaal in relatie tot de snelweg en grootschalige ontwikkelingen bij de buurgemeente Meppel. Deze landschappen lenen zich vanuit de huidige sfeer en grote activiteit (reuring) voor een doorontwikkeling op grotere schaal met nieuwe technische toevoegingen. Maar ook hier moet dit op een afgewogen wijze plaatsvinden.